

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 250 din data de 01.02.2024

Biroul permanent al Senatului

Bp. 787 / 1.02.2024

Domnului Mario Ovidiu Oprea
Secretar General al Senatului României

Biroul permanent al Senatului

44 / 5.02.2024

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 6499/29.12.2023 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, Propunerea legislativă pentru completarea articolului 420 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și modificarea și completarea Legii nr. 146/2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale (b787/28.12.2023), vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 30 ianuarie 2024 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

În continuare, Comisia a observat că prin prezentul demers legislativ se urmărește reglementarea unei noi măsuri procesuale restrictive de libertate, obligatorie a fi dispusă de către instanțele de apel imediat după închiderea dezbaterilor în apel față de inculpații condamnați în primă instanță la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii de cel puțin 3 ani, în scopul de a preveni sustragerea acestora de la executarea eventualei pedepse privative de libertate aplicate.

Referitor la aceasta, Comisia a observat că în procedurile normative derulate anterior au mai existat inițiative legislative similare, analizate de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Astfel, *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală* (b189/28.03.2023) prin care s-a propus, în esență, reglementarea posibilității dispunerii măsurilor preventive (inclusiv măsura arestului preventiv) în vederea împiedicării sustragerii inculpatului de la executarea pedepsei, a fost analizată de Comisia nr. 1 reunită – „Legislație și cooperare interinstituțională” în ședința din data de 16.05.2023.

Cu acea ocazie, comisia de specialitate din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că o asemenea reglementare ar fi de natură să aducă atingere prezumției de nevinovăție a inculpatului.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Comisia a reținut că prezumția de nevinovăție este prevăzută la nivel constituțional, fiind reglementată în art. 23 alin. (11) din Constituție, potrivit căruia, până la rămânerea definitivă a hotărârilor judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

Totodată, și legea procesuală penală reglementează prezumția de nevinovăție, în art. 4 din Codul de procedură penală statuându-se că orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.

În același timp, prezumția de nevinovăție este stipulată și în Convenția europeană a drepturilor omului, unde în art. 6 parag. 2 se evidențiază că orice persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi stabilită legal.

Prezumția de nevinovăție, de care se bucură orice persoană care nu a fost condamnată definitiv, este una dintre cele mai puternice garanții ale demnității și libertății umane, principiul căruia i se subordonează întreaga activitate jurisdicțională.

Prin urmare, posibila sustragere de la executarea unei pedepse neaplicate în mod definitiv de către o instanță de judecată (indiferent dacă procesul penal se află în stadiul anterior sau ulterior pronunțării unei soluții de condamnare de către instanța care soluționează fondul) nu poate constitui *per se* temei pentru luarea unei măsuri preventive.

În plus, procesul deliberativ care ar conduce la luarea unei măsuri preventive în baza acestui temei ar putea reflecta o antepronunțare de către instanța investită cu soluționarea cauzei.

Reglementarea, drept temei juridic pentru a dispune arestarea preventivă, a situației în care „inculpatul a fugit sau s-a ascuns în scopul de a se sustrage de la executarea pedepsei” acreditează, conceptual, ideea că procedura judiciară urmează a se finaliza cu executarea unei pedepse. Or, o astfel de abordare într-o procedură judiciară în care nu a fost încă pronunțată a hotărâre definitivă este, fără îndoială, contrară prezumției de nevinovăție.

De asemenea, în ședința din data de 07.09.2023, aceeași comisie de specialitate a analizat *proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal* prin care s-a propus completarea dispozițiilor art. 285 C.pen. referitoare la infracțiunea de „evadare” cu o variantă asimilată constând în conduita persoanei condamnate „*la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii de a nu se prezenta la organul de poliție în vederea punerii în executare a pedepsei în termen de șapte zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea prin care s-a dispus executarea pedepsei.*”

Cu privire la această propunere, comisia de specialitate a reiterat punctul de vedere exprimat anterior de Consiliul Superior al Magistraturii, în special din perspectiva necesității conformării la exigențele principiului *ultima ratio*. Aceasta impune legiuitorului să analizeze dacă alte măsuri decât cele de drept penal nu sunt suficiente pentru realizarea scopului urmărit, astfel încât incriminarea penală să rămână întotdeauna o măsură la care se recurge în ultimă instanță.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

În *subsidiar*, comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii a reținut că reglementarea propusă este susceptibilă de unele observații, care au fost comunicate Inițiatorului.

Valabilitatea soluțiilor anterioare se menține și prin raportare la prezenta propunere legislativă.

În plus față de cele arătate, punctual, Comisia a reținut că măsura procesuală urmează să fie dispusă în mod obligatoriu, din oficiu, de către instanța de apel, ulterior finalizării dezbaterilor, față de inculpații condamnați în primă instanță la pedeapsa detenției pe viață ori la pedeapsa închisorii de cel puțin 3 ani, în vederea evitării sustragerii acestora de la executarea pedepsei privative de libertate care eventual se va stabili cu titlu definitiv. După rămânerea definitivă a hotărârii, în eventualitatea emiterii mandatului de executare a pedepsei privative de libertate, funcția măsurii procesuale amintite este preluată de ordinul de interdicere a părăsirii țării, emis de judecătorul delegat cu executarea de la instanța de executare [art. 555 alin. (2) C.proc.pen.].

Analizând propunerea formulată, Comisia a apreciat că rezultatul urmărit, respectiv împiedicarea sustragerii inculpatului de la executarea pedepsei, nu va putea fi atins prin instituirea măsurii propuse, întrucât nimic nu îl va împiedica pe acesta să se sustragă iminentei executări a pedepsei cu un moment mai devreme, anterior desfășurării dezbaterilor în fața instanței de apel. Totodată, având în vedere posibilitatea ca o pedeapsă cu închisoarea de cel mult 3 ani să fie suspendată sub supraveghere [art. 91 alin. (1) lit. a) C.pen.], pentru a se verifica rațiunea de a fi a măsurii, sintagma „pedeapsa detenției pe viață sau a închisorii de cel puțin 3 ani” ar trebui înlocuită cu sintagma „pedeapsa detenției pe viață sau a închisorii mai mare de 3 ani”.

De asemenea, dispunerea în mod obligatoriu a unei măsuri procesuale, fără ca instanța de apel să aibă posibilitatea să analizeze oportunitatea luării acesteia, nu este de natură să se înscrie în logica de reglementare a activităților desfășurate de către organele judiciare. De reținut este faptul că impunerea luării unei măsuri procesuale similare nu mai există în dreptul pozitiv, legiuitorul neimpunând dispunerea unor astfel de măsuri nici măcar față de inculpații acuzați de săvârșirea unor infracțiuni de o gravitate extremă (omor, trafic de droguri de mare risc etc.).

Măsura procesuală în discuție, reprezentând o ingerință în viața privată a persoanei, nu poate fi justificată prin simpla pronunțare, în primă instanță, a unei pedepse privative de libertate, întrucât acuzatul este considerat nevinovat până la rămânerea definitivă a hotărârii penale prin care i s-a stabilit vinovăția (art. 4 C.proc.pen.).

Din perspectiva aspectelor de formă, Comisia a apreciat că locul acestei dispoziții nu este imediat după alineatului (10) al articolului 420 din Codul de procedură penală, așa cum s-a propus, ci, eventual, ulterior alineatului (7) al aceluiași articol. S-a apreciat în acest sens, întrucât aspectele referitoare la ultimele intervenții în cadrul dezbaterilor și acordarea ultimului cuvânt inculpatului sunt reglementate la art. 420 alin. (7) [„(7) Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor. Inculpatului i se acordă ultimul cuvânt”]. Din contră, începând cu

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

alineatul (8) al aceluiași articol sunt prevăzute aspectele referitoare la judecarea apelului/apelurilor declarate, activitate care se desfășoară ulterior finalizării ședinței de judecată.

Cu deosebită considerație,

Secretar general

Judecător Andreea Simona Uzău

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011